

de kommunale tilsynsmyndigheder hjemvise sager i tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen har en handlepligt. Tilsynsmyndighederne kan også benytte (konstaterende) pålæg i tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen ikke overholder sine forpligtelser efter lovgivningen. Både hjemvisning og konstaterende pålæg må imidlertid anses for beføjelser uden selvstændige retsvirkninger, som alene skaber et klare retsgrundlag for senere at kunne anvende § 61-sanktionerne. En udtrykkelig lovfæstelse forekommer derfor ikke påkrævet.

Da der ikke foreslås tillagt tilsynsmyndighederne yderligere sanktionsmuligheder, foreslås udtrykket »de nødvendige foranstaltninger« fjernet fra lovtæksten.

Til de enkelte stykker bemærkes følgende:

Efter *stk. 1* kan tilsynsmyndigheden *annullere* en kommunalbestyrelsesbeslutning, der strider mod lovgivningen, Om forståelsen af udtrykket lovgivningen henvises til bemærkningerne ovenfor. Det er yderligere en betingelse, at beslutningen endnu ikke er bragt til udførelse. Denne betingelse var udtrykkeligt anført i lovtæksten i de oprindelige kommunale styrelseslove fra 1867/68. Da der har været rejst tvivl om spørgsmålet, foreslås betingelsen genoptaget i teksten.

En beslutning er bragt til udførelse, når den har fået retsvirkninger udadtil, typisk ved at adressaten har fået meddelelse om beslutningen fra et kompetent organ. Hvis en beslutning kun delvist er bragt til udførelse, kan annullation anvendes over for den del, der endnu ikke er udført.

Stk. 2. Medens annullation kun kan anvendes over for ulovlige beslutninger, er hovedområdet for *tvangsbøder* de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen ulovligt undlader at udføre en foranstaltning, som den efter lovgivningen har pligt til at udføre. Om forståelsen af udtrykket lovgivningen henvises til bemærkningerne ovenfor. Tvangsbøder pålægges det enkelte kommunalbestyrelsesmedlem. Tvangsbøderne skal ikke rettes mod samtlige medlemmer, men kun mod de medlemmer, som er ansvarlige for den ulovlige undladelse. Om ansvar for medlemmer, der undlader at stemme, henvises til *stk. 5*. Tvangsbøder kan kun anvendes til gennemtvungelse af pligter, der påhviler kommunalbestyrelsen, men ikke til at gennemtvunge pligter, som påhviler det enkelte kommunalbestyrelsesmedlem, f. eks. mødepligt og tavshedspligt.

Tilsynsmyndigheden kan også søge en bestemt adfærd gennemtvunget ved at anlægge et anerkendelsessøgsmål ved domstolene. En udtrykkelig lovfæstelse af denne ret er ikke nødvendig.

Efter *stk. 3* kan tilsynsmyndigheden anlægge en *erstatningssag* ved domstolene mod de medlemmer af kommunalbestyrelsen, som er ansvarlige for, at kommunen er påført et tab. Om ansvar for medlemmer, der undlader at stemme, henvises til *stk. 5*. Det må afgøres ud fra dansk rets almindelige erstatningsretlige regler, om der er det fornødne ansvarsgrundlag. Det betyder, at der skal foreligge en uforvarlig adfærd (beslutning eller undladelse), som kan tilregnes det pågældende kommunalbestyrelsesmedlem som forsætlig eller uagtsom, og der skal som en forudselig følge heraf være opstået et tab for kommunen. Der vil dog ofte foreligge en række momenter, der kan gøre det rimeligt at lade ansvaret nedsætte eller bortfalde. For disse tilfælde foreslås dels indført en lempelsesmulighed for tilsynsmyndigheden i *stk. 4*, dels en lempelsesmulighed for domstolene i forslaget til ny § 61 b.

Søgsmålskompetencen tilkommer tilsynsmyndigheden. Borgerne har ingen søgsmålskompetence. Kommunalbestyrelsen vil selv kunne anlægge en erstatningssag. Hvis kommunalbestyrelsen har anlagt sag, er der intet behov for, at også tilsynsmyndigheden anlægger sag. Når tilsynsmyndigheden har fremsat tilbud om at frafalde sagsanlæg mod indbetaling af et beløb til kommunen, og dette tilbud er accepteret, kan hverken kommunalbestyrelsen eller tilsynsmyndigheden anlægge sag, jfr. *stk. 4*, sidste punktum.

Stk. 4 indeholder udtrykkelig hjemmel for tilsynsmyndigheden til at frafalde anlæg af erstatningssag mod, at det pågældende medlem indbetaler en bod til kommunen. Der foreslås endvidere indført en *lempelsesadgang* for tilfælde, hvor tilsynsmyndigheden nok finder, at et erstatningsansvar bør gøres gældende, men hvor fuldt erstatningsansvar ville virke urimeligt, navnlig fordi det ville være økonomisk meget tyngende, og/eller fordi den udviste skyld kun har været ringe. En sådan lempelsesmulighed har i enkelte tilfælde været anvendt i praksis. Det har vist sig, at tilsynsmyndigheden i sådanne tilfælde ikke har ønsket at kræve det fulde tab erstattet og derfor ikke har anlagt erstatningssag. Den nye bestemmelse vil formentlig medføre, at ansvar hyppigere vil blive gjort gældende i praksis. Det er dog fortsat en betingelse, at der er lidt et tab.

Tilsynsmyndigheden skal således ikke kunne kræve et beløb betalt som straf. Det vil imidlertid undertiden være muligt at gøre strafansvar gældende ved domstolene efter det samtidigt fremsatte forslag til ny § 61 c uafhængigt af, om der er lidt et tab. Der kan eventuelt også blive tale om strafansvar for kommunen som kollektiv enhed efter